excitati: nōnullos p̄deceſſo/
res noſtros romanoꝝ pōtifi
cum qui ſpecialis deuotiōis
ꝓſequētes affectū aliquoꝝ
a feſta ſanctoꝝ ſub duplici or/
dinauerūt officio celebrāda:
imitari ſollicite intēdētes eo/
rūdē apoſtoloꝝ euāgeliſtarū
et ꝯfeſſoꝝ feſtiuitates p̄cipu
as de fratrū noſtrorum con/
ſilio ⁊ aſſenſu ſub officio du/
plici per vniuerſas orbis ec/
cleſias volumꝰ ſtatuimus et
p̄cipimus annis ſingul' ꝑpe/
tuis futuris tēporibus ſolen
niter celebrari.

De immunitate eccleſiarū cimiteriorum et aliorum locorum religioſoꝝ.

Alexander quartus.

Seculares poteſtates ab ec/ cleſijs vel eccleſiaſticis ꝑſo/ nis tallias vl' exactiones pro rebus vel poſſeſſionibus ac/ quiſitis vel acquirendis exi/ gere nō p̄ſumāt: nec eos con/ pellere ad ipſas diſtrahēdū vel extra manū ſuā ponēdū. h.d. Johan. ca. I

Quia nonnulli ab/
b ſentes temporale
dominium vel po/
teſtatis gerentes officium ſe/
cularis: libertatē ⁊ immuni/
tatē eccl'iaſticā ledere ac mi/
nuere tanꝙ̄ honoris ⁊ priui/
legij eccleſiarū inuidi moliū/
tur. expedit ꝙ ꝑ diligentiā et
auctoritatē ſediſ apoſtolice q̄
curam habet eccleſiarum om
nium: et tutelā cōtra taliū au
ſus ⁊ conamina oportunū re
mediū apponat vt eccleſie ip
ſe in plenitudine iuris ſui et
libertati ītegritate locent ac
deteſtabilis malignorum au
dacia et inſolentiū nepharia
temeritas propulſet. ¶ Sa/
c ne intelleximꝰ ꝙ in regno frā
cie cōmunie. ſcabini ſeu con/
ſules et alij domini tꝑales: ⁊
bi q̄ iuriſdictionē in ip̄is cō/
munijs ciuitatibus caſtris et
villis tꝑalē exercēt: vl' q̄bus
in illis cōmiſſa eſt executio iu
ſticie ſecl'aris moleſti ſunt ni/
mium eccleſijs ſuꝑ pluribus
et infeſti: ⁊ inter cetera nitun
tur ⁊ ſtudēt vt illis collectas
⁊ tallias ⁊ alia hmōi eedē ec/
d cleſie p̄textu bonoꝝ que acq̄/
ſiuerūt tribuāt ⁊ ꝑſoluāt: vt
extra manū ſuā ponāt hmōi

onē: ꝙ eccleſia ꝓ eo ſolenniter: ⁊ ꝓ aliquibꝰ ſolennius
dicit officiū: vt hic. Itē inter alios ſanctos in letanijs
nominat ⁊ inuocat ⁊ ſi eccleſia in canonizatōe erraret
qd̄ nō eſt credendū: licet accidere poſſet. de ſen. excō. a
nobis. ij. nihilominꝰ p̄ces in honorem talis accepte et
grate ſunt. ꝑ ſi/
dē eni chriſti om
nia purgant. de
coha. cle. ⁊ mul'.
veſtra. ⁊ eſto ꝙ
veritas canoni/
zationis deficiat
nō deficit fides:
de baptiſ. debi/
tū de p̄ſby. non
bapti. et. ij. ⁊. iij.
Dicimꝰ eni ꝙ cu
ilibet licet in ſe/
creto alicui defū
cto quē ſanctum
credit p̄ces por/
rigere vt ꝓ ipſo
ad deū interce/
dat: licet ſolen/
nes p̄ces publi/
ce emittere vl' ſo
lenne officiū pu
blice dicere ne
queat: vt dixerit
Inno. ⁊ Hoſ. ſ.
co. ti. Ad canoni
zandū aūt ſan/
ctos inquirendū
eſt an illi de quo
canonizādo q̄ri/
tur prior vita te
ſtimonium p̄beat
ꝑ laboribꝰ mul/
tis: moribus ca/
ſtis: actibꝰ ſtre/
nuis. lxi. diſ. mi/
ramur. Oportet
eni hoc p̄nti te/
ſtificatione p̄di/
cari: ⁊ bone fa/
me p̄conijs non
taceri. xij. q. ij. q̄t
tuor. ⁊ maxie queri debet de ſimplicitate ⁊ humilita/
te: quia ſuperbis deus reſiſtit: humilibꝰ aūt dat grāz.
Itē debet queri an in vita ꝑſecutiones paſſus fuerit.
vij. q. j. omnis q̄. ⁊. c. ibi adunati. ⁊ an paſſus fuerit ex
charitate. j. q. j. vide. Querēdū etiā eſt de miraculis fa
ctis in vita ⁊ poſt mortē. ⁊ quātū ad hoc ꝙ ſit miracu
lū quattuor requirunt. Primū ꝙ ex deo nō ex arte cō
tingat nec ex diabolo. nā miracula quādoqꝫ fiunt per
malos. j. q. j. teneamus. ⁊. c. ꝓphetauit. neceſſe eſt eniꝫ
martyres a deo impetraſſe que mādāt. l. di. ſi q̄s p̄po/
ſtera. Secūdū ꝙ ſit cōtra naturā: ſicut de virga moyſi
mutata in colubrē: ⁊ de aſina loquēte ad Balaā. ſ. de
hereti. cū ex iniuncto. (et de aqua in cribro portata ꝑ Addi.
Luciā virginē veſtalē: cui ſic natura ceſſit ad ꝓbādū
inceſtꝰ inocētiā vt dīc Valeriꝰ lib. viij. c. j. Exo. v. An
ſit de neceſſitate miraculi ꝙ fiat in inſtanti. Et an ſit
ꝯtra rōnē miracl'i liberatū in liberatiōe dolere tractat
Archi. xxvj. q. v. nec mirū. ℣. nec ideo. Io. an.) Tertio
ꝙ nō ſit ex vi verboꝝ ſed hominis merito id cōtingat.
nā panis ⁊ vinū poteſtate ⁊ virtute verboꝝ tranſſub
ſtantiant in corpus ⁊ ſanguinē. ſ. de cele. miſ. cū mar/
the. §. queſiuiſti. Quartū ꝙ ſit ad corroborationem fi/
dei. herba eni miniſterio hominis trāſit in vitrū: ſed h̄
nil ad corroboratione fidei: ⁊ ideo ad canonizationem
niſi hec quattuor cōcurrēt miracula nō ꝓdeſſent ſꝫ ſū
miſtas qui hoc
no. ſ. e. ti. ⁊ mo/
derni. ſ. de teſta.
c. venerabili.
a ¶ Duplici. Di
cunt quidā offi/
cium duplex cū
tota antiphona
dicit ante pſal/
muz ⁊ tota poſt
pſalmuz: cū al's
nō tota: ſed ſolū
principium dicat
ante pſalmū: alij
aliter clericis h̄
relinquo. (remit Addi.
tit Archi. ad ro
ma. Guil. li. vij.
Rū. de feſti. ſan/
ctorum. ver. que
dam autē ꝯfeſta.
Johan. an.)
Quia āt
¶ Tria Diuiſio
facit
ſm̄ Io
hā. mo. Prio re/
citat i genere ty
rānidē ſcl'ar' po
teſtat'. Scd̄o ibi
Sane. narrat in
ſpecie. Tertio ꝓ
uidet ꝯ iſta ibi:
volētes. (Scire Addi.
debes ꝙ Alexā.
quartus cuiꝰ fu
it hec decre. ꝓui
dit ꝯ ſeptē gra/
uamina que lai/
ci inferebant ec/
cleſijs et clericis
⁊ qd̄ hic habet
fuit primū. de ſcd̄o formata fuit decre. q̄ꝫq̄ꝫ. ſ. de cenſi.
que longe plenius ꝓ uidet. tertiū fuit omiſſum ex cau/
ſa. cōtinebat eniꝫ ꝙ de legatis eccleſie: vel ad pias cau
ſas. vel pro male ablatis nil poſſet diminui ꝑ cōmuni/
tates occaſiōe alicuiꝰ impoſitiōis facte poſt mortez te/
ſtatoris vel infirmitatis que deceſſit in fraudē. Quar/
tū habet. j. de ſen. excō. d̄cernimꝰ. De quinto formata
fuit decre. cū quidā. ſ. de ex. de ſexto decre. licet. ſ. de
iureiu. De ſeptio decre. ſcd̄a. ſ. de foro cōpe. Io. an.)
b ¶ Temporale. Qd̄ eccl'iaſtico minꝰ eſſe dubiū nō ē.
xcvj. diſtin. ſi imperator. ſ. de malo. ⁊ obe. ſolite.
c ¶ Francie. Accidētiā facti exprimit. (idem Io. mo. Addi.
⁊ Archi.) nō localem decre. facit vnde eaꝫ generaliter
ꝓſequit. j. et. ſ. de cenſi. c. j. eo. lib. d ¶ Honorum.
Quid dices ſi tributariū p̄diū donet eccleſie: nunquid
tenet eccl'ia ad tributū? Dic ꝙ ſic. (idē Io. mo. qui in/ Queſtio
ducebat etiā ꝙ cōcedēs nō videt cōcedere niſi ius qd̄
habet in re. ff. contra empt. qui tabernas ⁊c̄. Io. an.)
quia res trāſit cum onere ſuo. x. q. ij. aut. ſicut autem.
⁊ aut. ſe. xvj. q. j. ſi q̄s laicus. de deci. cū in tua. ad hoc

ſ.de cenſi.c.j.vbi de h(Archi.alle.ſ.de here.accuſatus ·§·ſi ꝟo in fine.Jo.an. a ⁋ Exactiones.adhuc ꝑul/
An iudei tenent ad decimas p̃diales — dei.ſ.e.clericis. b ⁋ Ponendũ .Dicit de iudeis ꝙ te nent ad decimas p̃diales:q: ſi ipſi nõ colerent alij co/ lerent.ſ.de deci.de terris.ſic dicebant iſti laici:aut ex/
era manũ veſtrã ponatis hec pre dia:aut exactio/ nes ſoluatis: vt vl'a vobis vl'ab alijs collectas ⁊ tallias de ipſis poſſeſſionib⁹ ha beamus.

Diuiſio — D Ecet do/ muz. Diui de decre.in q̈ttu or ptes. In pri/ ma ponit cõſti/ tutionis cãm vſ ꝙ ibi:Sit itaꝗ In ſcda qualit̃ homines debeãt ſe habere in ec/ cleſijs. ⁊ a quib̄ abſtiere vſq ibi Ordiarij. In ter tia ꝙ ordiarij p ſe vel p alios h faciãt obſuari: vſꝗ ibi:Qui ꝟo cõminat̃ penaz i ↄ̃triũ facientes.
Additio — (et decẽtia pro/ prie reſpicit ho/ neſtatẽ.ſ.de vo. magne poſt p̃n. Jo.) d ⁋ San ctitudo .Sump tum ex pſalmo: Dñs regnauit d corẽ.(et cõpoſi/ ta fuit ẜm ſtiluz leg̃.C.de fer. di es feſtos ẜz Ar/ chi.) e ⁋ In pace.ex pſalmo: Not⁹ in iudea. f ⁋ Cult⁹. Naz erit cultus iuſti/ cie ſilentiũ.v.q. iiij.i loco(.⁊.C. de his qui ad ec cle.cõfu.l.denũ/ ciamus. ex qua
Ps.62. — etiam ſumi po/
Ps.75. — tuerunt aliqua de his que in te/ xtu ſequunt̃. Jo han.an.) g ⁋ Pacificus. Eſt eni rex paci fic⁹:⁊ vẽit pacẽ docer̃.xxiij.q.j.c niſi bella. Jo.ã.

acquiſita. ⁋ Volentes itaꝗ ſup his omnib⁹ ꝑut expedit ſollicite ꝓuidere:totꝗ teme/ rarijs auſib⁹ cõgruis p̃ſidijs obuiare auctoritate apo.p̃ha bita cũ fratribus noſtris di/ ligẽti deliberatiõe decernim⁹ non licere p̃fatis communijs ſcabinis et his qui in eis iu/ riſdictionẽ tpalez obtinẽt vl' iuſticiã ſecularẽ exercẽt:tal/ a lias vel collectas ſeu exactio nes quaſcunꝗ eccleſijs vl' p/ ſonis eccleſiaſticis imponere vl' exigere ab eiſdẽ pro domi/ bus p̃dijs vel q̃buſcũꝗ poſ/ ſeſſionib⁹ ab eiſdem eccleſijs vel pſonis eccleſiaſticis legi/ time hacten⁹ acq̃ſit̃ vl'in po ſterũ acquirendis:etiã ſi ip̃e eccleſie vel pſone vel res hu/ iuſmodi ſint ĩfra illorũ diſtri/ ctũ vel territorium cõſtitute. Occletiã liceat illis ipſas ec/ cleſias vel pſonas ad diſtra/ hendũ vel alienandũ aut ex/ b tra manũ ſuã ponẽdũ acq̃ſi/ ta iã vel que deinceps acq̃/ rent aliquatenus coartare.

Greg.x.in generali cõcilio lugduñ. In eccleſijs dato hu mili ingreſſu debet orationi/ bus inſiſti:excluſis clamori/ bus ⁊ ſeditiõib⁹ cõſilijs vni/ uerſitat̃ laicoꝝ ⁊ eoꝝ publi/ cis parlamẽtis:vanis collo/ quijs negociatiõib⁹ ⁊ nundi nis ac iudicijs ſecularibus ⁊ maxime criminalibus. h.d. vſꝗ ad.§.ordiarij. Do.ca.II

c d D Ecet domũ domini ſã/ e ctitudo:decet vt cuius in pace factus eſt locus eius f cultus ſit cũ debita venera/ g tione pacificus. ⁋ Sit ita/ ꝗ ad eccleſias humilis et de/ uotus ingreſſus:ſit in eis q̃e ta conuerſatio:deo grata:in/ ſpicientibus placida:que cõ/ h ſiderãtes nõ ſolũ inſtruat:ſz i k et reficiat. Conuenientes ibi dem nomẽ illud:quod ẽ ſup omne nomẽ:a quo aliud ſub celo nõ eſt datũ hominib⁹:in q̃ ſaluos fieri credentes opor l teat:nomẽ videlicz Jeſu chri qui ſaluũ faciet populum ſu/ m um a peccatis eorum exhibi/ tione reuerentie ſpecialis at/ tollãt. et quod generalit̃ ſcri bitur vt in nomine Jeſu om/ ne genu flectat̃.ſinguli ſingu lariter in ſeipſis implentes p̃ cipue dũ agunt̃ miſſarum ſa/ cro miniſteria: glorioſum il/ lud nomen q̃ñcunꝗ recolit̃: n flectant genua cordis ſui qd̃ o p vel capitis inclinatione teſtẽ tur.attendat̃ in locis eiſdem q intentis:p̃cordijs ſacra ſolẽ/ nia deuotis orationibus inſi ſtatur.nullus in locis eiſdem in quib⁹ cũ pace ac q̃ete vo/ ta ↄuenit celebrari:ſeditionẽ excitet:conclamationem mo ueat impetumue committat. Ceſſent in illis vniuerſita/ tum ⁊ ſocietatum quarũlibet conſilia contiones ⁊ publica r parlamenta. Ceſſent vana ⁊ multofortius feda ⁊ propha/ na colloquia.Ceſſent confa/ bulationes quelibet:ſint po/ ſtremo quecunꝗ alia que di/ s uinũ poſſunt turbare offici/ um:aut oculos diuine maie ſtatis offendere:ab ip̃is pror ſus extranea:ne vbi peccato rum eſt venia poſtulanda: ibi peccandi detur occaſio: aut deprehendantur peccata t committi.Ceſſent in eccleſijs

ctrinã.xxxvj.di.ſi quis vult.nã anima cibo ſpũali nu/ trit̃.ſ.de offi.ordi.inter cetera. k ⁋ Ibidẽ.attollant qd̃ eſt infra. l ⁋ Jeſu chriſti. Jeſus hebraice dicit̃ — Jeſus
latine ſaluator.(dicit Archi.⁊ ẜm Iſi.grece dicit̃ So — Additio
ter.vere aũt dicit̃ ſaluator qui cunctis ſalutifer venit.
Jo.an.) Chriſt⁹ — Chriſtus
grece: latine d: vnctus.chriſtia/ ni de chriſto: de ſacra vnc.c.vno ·§·in fronte. ⁊ p̃ mo apud anthi/ ochiam fuit no/ mẽ illud.xxij.di. c.ſacroſancta. m ⁋ A pecca/ tis eorũ.Nemi/ nẽ ei vult perire de bap.maiores
·§·caute. (iij.q. — Additio
iiij.hi qui .d pe. diſ.j.q: diuinita tis.xxiij. q.viij. his a quibus in
fi.⁊c̃.Joh.an.) — Philippus
n ⁋ Cordis. ad cor enim reſpicit deus.xiij. q.v.ſi quid inueniſti. o ⁋ Vel.i.ſaltẽ (ſic de pe.di.iiij. dic̃ de⁹.ſ.d ↄſue tu.c.fi.d p̃bẽ. ex tirpãde. Jo.ã.) p ⁋ Capit̃.l.di.
in capite.(ad h — Addi.
de ↄſe.diſt.j.a/ poſtolica. q ⁋ Intẽtis.vt nil anim⁹ cogi/ ter ꝗ̃ p̃cetur .ad qd̃ ſacerdos po/ pulũ excitat. ſur ſũ corda dicẽdo. de ↄſe. di.j. qñ.
(dant̃ ꝟſui Nõ — Additio
vox ſz votũ. nõ chordula muſi/ ca ſed cor .Non clamor ſz amor. clamat in aure dei. Jo.an.)
r ⁋ Parlamen/ — Parlamenta
ta. No.ↄtra vni uerſitates italie: q̃ freq̃nt̃ faciũt in eccleſijs talia
parlamẽta.(dic̃ — Additio
Valeri⁹ li.j.c.j. ꝙ Gai⁹ cõſulatu Gallie: et Sci/ pio ↄſulatu Cor ſice ꝓuari fuerũt: q: parlamẽta fa ciebãt in tẽplo.

h ⁋ Inſtruat. Per bonũ exemplũ.vij.q.j·§·cum ꝟo. (et·lxj.diſ·§·his oib⁹.Jo.an.) i ⁋ Reficiat. Per do

Jo.) s ⁋ Turbare.ad h.ſ.de ſen.ex.veniẽs.in aut. de ſan.epi·§·ſi qs tã ſacra.col.ix. t ⁋ Committi.Nõ

tm̄ debent ibi miſceri ſceleribus vbi de peccatis eſt ve
nia poſtulanda. i auc̄. colla. viij. vt lice. ma. ⁊ aule. §. qꝛ
vero ita. ⁊. ſ. eo. ti. immunitarē. ad idem de accu. q̄liter
⁊. C. vn̄ vi meminerint. a ¶ Cimiterijs. ſ. e. cū eccl'ia.
b ¶ Negociationes. Nā dn̄s negociatores eiecit de tē
plo. et menſas
nūmulariorū euer
tit. j. q. iij. ex mul
tis. lxxxviij. diſti.
eijciens. palea eſt
et eſt rō: quia ta
lia difficile fiunt
ſine peccato vt
eadem diſt. qm̄
non cognoui. ⁊ de
pe. di. v. q̄litas.
c ¶ Seculariū.
Idē. ſ. e. c. j. Ec
cleſiaſtica vero
iudicia ibi tracta
ri poſſunt. ij. q. ij.
c. vlt. et. ſ. de ap.
qua fronte. Io
han. andree
d ¶ Ordinarij.
¶ Locorum or
dinarij exequi de
bent hic conten
ta: et ſententie in
eccleſijs habite
ſunt nulle: ⁊ con
trafacientes pu
niri debent. hoc
dicit Do.
e ¶ Suadenda.
Que ſcilicet dicta
ſunt vſq; ad ver
ſi. nullus. ⁊c̄.
f ¶ Cōpeſcant.
Per cenſuraʒ ec
cleſiaſticam vel
aliam arbitrari
am penam. ſ. de
offi. dele. de cau
ſis. Io. an.
g ¶ Proceſſus.
Queſtio Quid de ꝯtracti
bus initis in ec
cleſia: nunquid
valebunt: dic ꝙ
nō debent fieri. ⁊
qui faciunt pec
cant per hanc de
cre. tamen contra
ctus tenent. nam
cum tantum pro
ceſſus et ſenten
tias iudicium ir
riter. et penalis
ſit conſtitutio. pe
nam nō extendā.
ꝟ de regu. iur. in
penis cum ſuis
Addi. concor. (idem Guil. Gar. Io. mo. ⁊ Arcħ.)

a b earūq; cimiterijs negociatio
nes: ⁊ precipue nundinarum
ac fori cuiuſcunq; tumultus:
c oīs in eis ſeculariū iudicioꝝ
ſtrepitus cōquieſcat: nulla in
ibi cā p laicos crimīalis ma
xime agitet̄ ſint loca eadeʒ a
laicoꝝ cognitionib⁹ aliena.
d ¶ Ordinarij locorū hoc fa
e ciāt obſeruari ſuadēda ſuade
ant iterdicta hui⁹ canonis au
f ctoritate cōpeſcant. ad hoc a
lios etiā in eccleſijs ipſis ma
gis aſſiduos ⁊ ad p̄miſſa ido
neos deputādo: et nihilomi
g nus proceſſus iudiciū ſecula
riū ac ſpecialiter ꝑlate ſnīe in
eiſdem locis omni careant ro
bore firmitatis. ¶ Qui ve
ro premiſſas inhibitiōes ani
mo petulanti cōtēpſerint pre
ter proceſſum ordinarioꝝ et
h deputandorū ab ipſis diuine
vltionis et noſtre poterunt
i acrimoniam formidare: do
nec ſuum confeſſi reatā a ſimi
libuſ firmato ꝓpoſito delibe
k rauerit abſtinere. Bonifaci
us octauus. In prima pte po
nit exceſſus laicoꝝ: qui cleri
cis collectis tallias et onera
imponebant: et exceſſus cleri
corum qui talibus conſentie
bant. Scd̄o ibi: Nos igit̄: p̄
cepit perſonas eccleſiaſticas
pro rebus ſuis vel eccleſiarū
nil laicis ſoluere debere abſ
q; licentia apo. ſe. ſub quo
cunq; colore mutui ſubuētio
nis doni vl' alio quolibet: vt
etiā ipſi laici tallias nō exigāt
vel recipiant: nec occupent
quocunq; modo depoſita ec
cleſiarū vel perſonaꝝ eccleſi
aſticarum: ſingularis contra
faciētes excommunicat: vni
uerſitates interdicit. que pe
ne locum habeāt in ꝓmiſſio
nibus factis etiā ante hāc cō
ſtitutionē ſi poſtmodū ſoluā
tur vel recipiant̄ ⁊ ab his ſen
tentijs ſolus papa abſoluit:
p̄terq; in mortis articulo. ter
tio in verſi. nō obſtātib⁹, oīa
priuilegia derogātia huic cō
ſtitutioni caſſat ⁊ irritat. Io.
an. ca. III

Clericis la
l icos īfeſtos oppido tra
m dit antiq̄tas qd̄ ⁊ preſentium
n experimenta temporū mani
feſte declarant dū ſuis finib⁹
nō contenti nitunt̄ inuetitū
ad illicita frena relaxant: nec
prudenter attendūt q̄ʒ ſit eis
in clericos eccleſiaſticaſue p
p ſonas et bona interdicta po
teſtas eccleſiarū p̄latis eccle
ſijs eccleſiaſticiſq; pſonis re
gularibus et ſecularibus im
ponūt onera grauia ipſoſq;
talliāt et eis collectas impo
nunt ab ipſis ſuoꝝ ꝓuētuuʒ
vel bonorū dimidiā decimaʒ
ſeu viceſimā vel q̄uis aliam
portionē aut quotaʒ exigunt
⁊ extorquēt: eoſq; moliuntur
multifarie ſubijcere ſeruituti
q ſueq; ſubmittere ditioni. Et
quod dolenter referimus: nō
nulli eccleſiarum prelati ec
cleſiaſticeq; perſone trepidā
r tes vbi trepitandum non eſt
s tranſitoriam pacem querētes
plus timentes maieſtaiē ⁊ tē
t poralē offendere q̄ʒ eternā ta
liū abuſibus nō tam temera
rie q̄ʒ improuide acquieſcūt
ſe. ap. auctoritate ſeu licentia

penam excōicationis quaſi a gremio eccleſie expellen
tem. (vl' ſit arbitraria ſm Guil. ⁊ idē. ꝟ. ſ. eo. li. de ſta.
re. c. vno. ad fi. et ibi concor. Io. an.) k ¶ Abſtinere.
Hec eſt vera penitentia: de pe. di. iij. c. j.
Clericus. ¶ Benedictus in ſua extrauaganti q̄
incipit: Quod o
lim. reſtrixit hāc
decre. ad exigen
tes tantū: ſed Cle
mens reuocauit
hanc decretalem
cum ſuis declara
tiōibus: ita ꝙ vo
luit haberi p nō
facta. per ſuā ex
trauagātem que
incipiebat paſto
ralis: que eſt int̄
Cle. e. ti. et icipit
quoniaʒ. et vide
que ibi dixi in p̄
ma glo. (Circa Additio
iſtam igitur in
ſtanduʒ non eſt.
⁊ Arcħ. etiā nō
gloſauit. Iohā.
andree.)
l ¶ Oppido. i.
valde.
m ¶ Antiquitas
ij. q. vij. laicos. ⁊
c. laici. et antiqui
tati credulitas ⁊
reuerētia debet̄.
xj. diſtin. catholi
ca. et ca. eccleſia
ſticarū. ſ. de trāſ
la. quanto.
n ¶ Temporū.
ſ. de cēſi. felicis.
et de elec. funda
menta.
o ¶ Contenti. ⁊
male. xiij. q. j. c. j.
de ſepul. c. j. ꝟ. de
priuil. c. j.
p ¶ Poteſtas.
xcvj. diſtin. bene
quidem. de con
ſti. eccleſia ſancte
Marie.
q ¶ Ditioni. Ne
peioris conditio
nis ſit ſacerdoti
um q̄ʒ fuerit ſub
pharaone. ſ. eo.
nō minus.
r ¶ Non eſt. de
reſcrip. cum con
tingat. de ſimo.
et ſi queſtiones.
C. de fi. inſtru. l.
vlt. ad finem.
Iohannes andre e.

h ¶ Deputandorū. i. illorū quos debet ordinarius de
putare aſſiduos. et ad iſta idoneos. i ¶ Acrimoniā.
id eſt acrem penam: et dicitur quaſi acris monitio. vl'. i.

s ¶ Pacem. huius ſeculi. t ¶ Eternam. Et male
cum potius cōtrariū facere debeāt. ſ. de here. vergen
tis: cum ſuis concor. faciāt prelati eccleſiarū ꝙ ſint im⁊

patores Nabuthe ꝗ vineā ſuā cruore defendit. iij. Reg. xxj. c. ꝛ. xxiij. q. viij. cōuenior. ꝛ imitent Ambroſiū idē dicētē: Si vultis corpus occidere occurrā: vultis ī vincula rapere: vultis in mortem: voluntas eſt mihi ꝓ altaribus gratis imolabor: ꝑſecutionem tñ fugere poterit ſuata diſtinctione quā habes vij. q. j. §. hijs tunc. ꝛ recitari ſolet. ꝺ renun. niſi. §. propter maliciam.

§. in vniuerſitatem. e ¶ Prelatis. Hucuſqꝫ dixit de his qui poſt conſtitutionē iſtā ꝓmiſerūt: et ſoluerunt: nunc dicit de his ꝗ ante conſtitutionē vel eius noticiā ꝓmiſerunt ꝛ poſt ꝯſtitutionē ſoluerūt ꝛ poſt eiꝰ noticiam. f ¶ Articulo. Iſte ſemꝑ excipit: vt. xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente.

a ¶ Colore Qui nō excuſat. ꝫ. eo. lib. de elec. auaricie. xiiij. q. iij. plerīqꝫ. ꝺ ſimoni. in tātū.

b ¶ Sedis eiuſdē. Nū quid correcta ē decre. ꝫ. eo. nō minus. que ꝑmittebat epiſcopo et clero inſpicienti neceſſitates vel vtilitates laicorum eis ſponte ſubſidium conferre: dic ꝙ decreta. illa moderationē ꝛ determinationē receperat ꝑ decre. eo. titu. aduerſus vbi ſtatutū fuit ꝙ illo caſu id facere non poſſent preter licentiā ap. ſe. non corrigit iſtam: ſed penam adijcit. Queſtio

c ¶ Noīe. Sic. ꝫ. e. li. de elec. fundamenta.

d ¶ Inter dicto. ī vniuerſitatem nō fert ſententia excōicatiōis: vt ꝫ. de ſen. ex. co. romana

nō obtēta. ¶ Nos igit talibus iniꝗs actibꝰ obuiare volētes de fratrū nr̄oꝝ ꝯcilio ap. auctē ſtatuimꝰ: ꝙ ꝗcūqꝫ ꝑlati eccl'iaſtice qꝫ ꝑſone religioſe vel ſeculares quorūcūqꝫ ordinū ꝯditiōis ſeu ſtatꝰ collectas vl' tallias decimā vīceſimā ſeu cēteſimā ſuoꝝ ꝛ eccleſiaꝝ ꝓuētuū vl' bonorū laicꝭ ſoluerint vl' ꝓmiſerint vl' ſe ſoluturos ꝯſenſerint: aut ꝗuis aliā quātitatē portionē aut ꝗtā ipoꝝ ꝓuētuū vl' bonoꝝ eſtimationis vl' valoris ipoꝝ ſub adiutorij mutui ſbuētiōis ſubſidij vel doni nomīe: ſeu ꝗuis alio titulo
a
b mō vl' ꝗſito colore abſqꝫ auctē ſedis eiuſdē: necnō impatores reges ſeu ꝑncipes duces comites vl' barones ꝑtātes capitanei vl'
c officiales vl' rectores ꝗcūqꝫ nomine cēſeant ciuitatū caſtroꝝ ſeu ꝗrūcūqꝫ locoꝝ ꝯſtitutorum vbilibet ꝛ ꝗuis aliꝫ cuiuſcūqꝫ ꝑeminētie ꝯditiōis ꝛ ſtatꝰ ꝗ talia īpoſuerīt exegerīt vl' receperint: aut apud edes ſacras depoſita eccl'iaꝝ vl' eccl'iaſticaꝝ ꝑſonarū vbilibet arreſtauerīt ſaiſiuerint ſeu occupare ꝑſūpſerit: vel arreſtari ſaiſiri aut occupari mādauerīt: aut occupata ſaiſita ſeu arreſtata receperit: necnō oēs ꝗ ſciēter dederit ī ꝑdictꝭ auxilium ꝯſiliū vl' fauorē publice vl' occulte eoipſo ſnīaꝫ excōicatiōis īcurrāt. ¶ Vniūſitates vo ꝗ in his culpabiles fuerunt eccleſiaſtico
d
e ſupponimꝰ īterdicto. ¶ Prelatis ꝛ ꝑſonis eccl'iaſticꝭ ſupradictꝭ ī vtute obediētie ꝛ ſb depoſitiōis pena diſtricte mādātes: vt talibꝰ abſqꝫ expꝛ̄ſſa lnīa dicte ſedis nullatenꝰ acꝗeſcāt: qꝺqꝫ ꝑtextu cuiuſcūqꝫ obligatiōis promiſſiōis ꝛ ꝯfeſſiōis factaꝝ hactenus vl' faciēdaꝝ ī antea: ꝑuſqꝫ hmōi ꝯſtitutio ꝓhibitio ſeu ꝑceptū ad noticiā ipoꝝ ꝑuenerint: nihil ſoluāt: nec ſupradicti ſecl'ares ꝗꝗ mō recipiāt: ꝛ ſi ſoluerīt vl' ꝑdicti receperīt ī excōicatiōis ſnīaꝫ īcidūt ipo fctō. ¶ A ſupradictꝭ aūt excōicatiōe ꝛ īterdicti ſentētijs nullꝰ abſolui valeat ꝑterqꝫ ī mortꝭ
f articl'o abſqꝫ ſe. ap. auctē ꝛ licētia ſpāli: cū nr̄e ītētōis exiſtat tā horrēdū secl'ariū ꝑtā
g tū abuſū nullatenꝰ ſb diſſimu
h latiōe trāſire: nō obſtātibꝰ ꝗbuſcūqꝫ priuilegijs ſub quibuſcūqꝫ tenoribꝰ formis ſeu modis aut vboꝝ ꝯceptōe cōceſſis īꝑatoribꝰ regibꝰ ꝛ alijs ſupradictꝭ: ꝗ ꝯ ꝑmiſſa ī nullo volumꝰ alicui vl' aliꝗbus ſuffragari. I dē. Excōicati ſūt ꝗ īpediūt ſuꝑ cauſis ꝗ ad forū eccl'iaſticū de iure vl' ꝯſuetudīe ꝑtinēt l'r̄as a ſe. ap. īpetrari: vl' ſuꝑ īpis corā ordinarijs vel delegatꝭ eccl'iaſticꝭ litigari Ioh. an. ca. XI

Q Voniā vt ītelleximꝰ ꝗrundā iuſticiarioꝝ baliuorū iudicūue secl'ariū ac tꝑalium
i dn̄oꝝ ī ꝗbuſdā ꝑtibꝰ ꝑſūptuoſa temeritas ſic excreuit: vt in terrꝭ eoꝝ ſiue diſtrictibꝰ litteras apl'icas īpetrātes: vel ad iudices ordinarios eccleſiaſticos recurrētes ſuꝑ cauſis negocijs ſeu ꝗſtionibꝰ ꝗ rōne ꝑſonaꝝ aut reꝝ de iure
k aut antiqua ꝯſuetudīe ad fo
l rū eccl'iaſticū ꝑtinēt: obtinere nō ꝑñt in eis ꝑ eoſdē ordinarios iudices vel apo. l'r̄as iuſticie cōplemētū ꝗn potiꝰ illis recurrere ad iudiciū ſeculare: vl' a lite cā ſeu ꝗſtiōe deſiſtere cōpellūt. ¶ Nos iuſticiā nr̄am ꝛ eccl'ie ſpōſe noſtre nolētes negligere ꝗ alios
m in ſua iuſticia confouemꝰ ſtatuimꝰ diſtrictiꝰ inhibēdo: ne ꝗs impetratores l'r̄arum nr̄arum: vel alios in foro eccl'iaſtico delegato ſeu ordinario

quis ſuadente.

g ¶ Diſſimulatione. Diſſimulatio eſt peccatum mortale in ꝑlato. xliij. di. ſit rector. ꝛ. c. epheſijs ꝛ. xlvij. di. ca. vlti. ꝛ. ꝫ. de offi. ordi. irrefragabili Iohan. an.

h ¶ Non obſtātibus. Papa ergo poteſt tollere ꝛ moderari priuilegia per ſe data: vt. ꝫ. de ſentē. excom. c. vlti. in fine. de priuil. ne aliqui. ꝛ ſic regula illa decet conceſſum ꝛc. ꝫ. ꝺ regu. iur. non habet locum in ipſo ꝑncipe: vt ibi dixi.

Q Voniam. ¶ Prio recitat abuſuꝫ ſecularium poteſtatum. Secundo contra illum ſtatuit ibi: Nos iuſticiam. Tertio tranſgreſſoribus penam imponit ibi: Si ꝗs vero ſm Iohā. mo. Io. an. Diuiſio

i ¶ Partibus. Sicut olim erat in ciuitate piſana. ꝫ. de ſen. excom. grauem.

k ¶ Conſuetudine. Que dat iuriſdictionem. ix. q. iij. conqueſtus de foro compe. cum ꝯtingat. ad idē. ꝫ. co. li. de excep. c. vlti.

l ¶ Eccleſiaſticum. De ſecularibus nō intromittit ſe eccleſiaſticus iudex: niſi ī caſibus. ꝫ. de foro competē. licet ex ſuſcepto.

m ¶ Confouemus. Sic. ꝫ. de

de ſup.neg.p̄re.licet.nam ⁊ ordinata charitas a ſeipſa
incipit.xxiij.q.v.ſi nõ licet.de vſu palliȷ.niſi ſpecialis.
Addi. (ſic ⁊ primo debet quis curare de ſe ⁊ ad ſe ſpectanti/
bus ꝗ̃ de alijs.j.q.j.multi in prin.C.de ſer.l.p̄ſens.s.
eo.lib.de offi.ordi.preſenti.§.porro.Jo.an. a ¶ Pro/
Nota pinquorum.No
ta caſum in quo
laico iniurians
excommunicatꝰ
eſt.ſic.s.eo.lib.
de elec.ſciant.j.
de ſenten.excom
munica.quicun/
qꝫ. b ¶ Satiſ/
factuz.Ergo nõ
ſufficit cautio i/
mo debet prece/
dere ſatiſfactio.
ſicut cuz quis ex
communicatus
eſt pro mãifeſta
offenſa.s.de ver
bo.ſigni.ex par/
te.j.⁊.ca.ſequẽ.
vel pro maniſfe/
ſta contumacia:
vt.j.de ſenten.ex
com.venerabili/
bus.§.ſecus.
c ¶ Abſoluat.
Tunc demũ po/
terit ab ordina/
rio abſolui: ex ꝗ̃
papa ſibi nõ re/
ſeruauit.de ſen.
excom.nuper.
Diuiſio Nos quiˀ. ¶ Ponit
dictũ: cuiꝰ ratio/
nem interſerit.
ibi: Cũ talia. Jo.
an. Contra hos
contra quos hic
ꝓuidetur argue
bat Ber.de pri/
uil.quãto.in glo
ſa.j.in fi. Jo.ã.
d ¶ Subditis.
Licet ſolis ſub/
ditis imperarẽt
tñ clericis cõpe/
tebat actio d do
lo ad ſuum dam
num conſequen/
dum que compe
tit quotienſcũqꝫ
aliquid dolo fit.
⁊ alia actio defi/
cit.ff.d dolo.l.j.
(vl.ꝙ poſt In/
no.di.l.s.de priuil.quãto. Jo.an.) e ¶ Libertati.iſti
licet quo ad verba non viderent̃ infringere libertatẽ:
tamẽ infringebãt quo ad mentẽ faciẽdo fraudẽ de ꝑ/
Addi. ſona ad ꝑſonã.(concor.ff.ſi ꝗs alium teſ.ꝓhi.l.j.⁊.ij.
vbi ꝓhibẽs notariũ vl̃ teſtes intrare ꝓhibuiſſe dicit̃
teſtatorem.ad idez.ff.de iti.actuqꝫ.l.veteres.vbi pro/
hibens portari neceſſaria ad reficiendum iter dicit̃ re/

litigantes ſeu litigare volen/
tes: ſiue ambe partes hoc vo
luerint: ſiue vna ſuper cauſis
eccleſiaſticis: ſiue que ad fo/
rum eccleſiaſticum ratione ꝑ/
ſonarum negociorum vel re/
ruz de iure vel de antiqua cõ
ſuetudine pertinere noſcunt̃
per ſe vel per alium ad deſiſtẽ
dum vel in foro ſeculari de ꝗ̃
ſtionibus huiuſmodi litigan
dum per eorundem iudicũ ec
cleſiaſticorum vel impetran/
tium aut litigantium ſeu vo/
a lentium litigare aut ꝓpinꝗ̃/
rum ipſorum ſeu rerum illoꝝ
aut eccleſiarum ſuarum: etiã
captionez modiſue alijs qui/
buſcunqꝫ compellat: ſeu com
pelli faciat vel procuret: nec
per ſe alioſue impediat quo
minus coraz iudicibus eccle
ſiaſticis delegatis ſeu ordina
rijs querelantes de cauſis ꝗ̃
vt permiſſum eſt ad cognitio
nem pertinent eorundẽ: poſ/
ſint libere iuſticiaz obtinere:
nec ad predicta facienda det
auxilium conſilium vel fauo
rem. ¶ Si quis vero contra
preſumpſerit: excõmunicatio
ni ſeipſo facto nouerit ſubia/
cere: a qua niſi tã iudici cuius
cognitio fuerit impedita vel
iuriſdictio vſurpata quã par
ti que turbata in ꝓſecutione
fuerit ſui iuris de iniuria dã/
nis expenſis ⁊ intereſſe prius
b per eundem integre fuerit ſa/
c tiſfactum nullatenus ab ſol/
uat̃. Idem. Domini tẽpora
les prohibentes ſubditis ne

cũ ꝑſonis eccleſiaſticis ꝯtra/
hant vel cõmunia obſequia
exhibeant ipſo facto excõica
tionem incurrunt. h. d. Do.

Vos qui tẽpo ca. XII
rale dominiũ obtinen
d tis ſuis ſubditis: ne prelatis
aut clericis ſeu ꝑſonis eccle/
ſiaſticis quicꝗ̃ vendant aut
emant aliquid ab eiſdez: ne/
qꝫ ipſis bladum molant co/
quant panem vt alia obſeꝗ̃a
exhibere p̃ſumãt: aliquando
interdicunt. Cũ talia in de/
e rogationẽ libertatis eccleſia
ſtice p̃ſumant̃: eo ipſo excõi/
f catiõis ſniã decernimꝰ ſubia
cere. Ne clerici vel monachi
ſecularibus negocijs ſe immi
ſceant. Bonifacius octau/
us. Capitulum ſuper ſpecu/
la prohibens audientiam le/
gis vel phyſice non includit
parochiales eccleſias haben
tes vbi ſunt plebanie haben
tes ſub ſe capellas in quibus
clerici perpetuo inſtituãtur.
hoc dicit Do. ca. I.

g Statutũ felicis re/
cordatiõis Hono/
rij pape.iij.p̃deceſ
ſoris nr̃i ꝙ decanis
h archidiaconis: ꝑpoſitis: ple/
banis cãtoribꝰ et alijs cleri/
cis habentibꝰ ꝑſonatꝰ audi/
i k re leges vel phyſicã interdi/
cit: ad eos ꝗ̃ parochiales ec/
cleſias obtinere noſcunt̃: pie
l memorie Clemẽt. pape.iiij.
p̃deceſſoris noſtri veſtigijs i/
m herentes: declaramus pre/
ſentis conſtitutionis oracu/

fectionem ꝓhibuiſſe. Jo.an.) de quo dic vt.xiij.q.iij.
plerıqꝫ.s.de priuile.quanto.ff.de le.j.ꝯtra.j.de reg.iu.
c.vl.⁊ ꝯtra tales habebas ꝓuiſum.s.de ſen.excõ.gra
uem. f ¶ Subiacere. In ſtatutarijs poteſtatibꝰ cõ/
ſulibꝰ et ſcriptoribus ſtatutorum que ſunt contra li/
bertatez eccleſie
dic vt.s.de ſen.
excom.nouerit.
Addi. (et quomodo di
cat̃ eccleſie liber/
tas infringi ibi
ſcripſi poſt. In/
no. Jo.an.)
Statu/
tuz fe.
¶ Po
nit de/
clarationẽ vete/
Diuiſio ris iuris. Primo
dãs regulã. Se/
cũdo caſũ exce/
ptũ.ibi: Niſi.
g ¶ Statutũ.s.
e.ſup ſpe.
h ¶ Plebanis.
qd̃ itellige vt d2
i ¶ Leges. Nõ
enim debent vel
le videre ſecula/
riũ vel forenſiuz
diſceptationum
periti.C.de epiſ.
⁊ cleri.reperita.
k ¶ Phyſicaz.
nõ debet hoc fa/
cere ſub ſpecie lã
guentiũ curãdo/
rum fratrum.s.
e.non magno.
l ¶ Clementis.
Quam nõ habe
mus ſed eiꝰ men
tem hic inſerit ⁊
incipiebat: habi
to cum fratribus
noſtris concilio.
m ¶ Declaramꝰ
Nota Nota approba
taz opinio. Hoſ.
qui hoc dicebat
in ſumma huius
titu.in fine.⁊ cõ
cor. Pe.de ſam.
⁊ Abbas.⁊ eſt
ratio: qꝛ ꝯſtitu/
tio illa penalis
erat.⁊ ideo reſtri
gẽda.j.de regu.
iu.in penis.cum
ſuis concor. non
ob.s.de elec.dudum.ij. vbi dicitur ꝙ idem iudicium
⁊c.quia illud habet locum in caſu ipſius decre.ſ. quo
ad pluritatẽ. Itẽ quo ad ordines: vides eni ꝙ Archi/
diaconꝰ nõ cogit̃ niſi quo ad diaconatuz.de elec. cum
in cũctis.§.nec habens curã animarũ: ſed hoc eſt fal/
ſum: vt.s.e.lib.de elec.licet canon. Reprobata eſt aũt
opi. Ber. Inno.ſm quoſdam libros: ⁊ Hoſti.qui di